

RELATIE- EN SCHEIDINGSTEAM ZWOLLE

Schade bij kinderen voorkomen door het de-escaleren van relatie- en scheidingsproblematiek

Het is de ambitie van gemeente Zwolle dat kinderen gezond, veilig en kansrijk opgroeien. Het de-escaleren van relatie- en scheidingsproblematiek voorkomt schade bij kinderen en draagt hier dus aan bij. Om die reden zijn we gestart met het Relatie- en Scheidingsteam Zwolle (RSTZ). Het team is gespecialiseerd, werkt systemisch en is multidisciplinair en interprofessioneel.

Het RSTZ is gestart als pilot en heeft tot op heden 153 gezinnen en (indirect) 250 kinderen geholpen. De pilot is geëvalueerd en de uitkomsten zijn positief. Het RSTZ voorkomt of doorbreekt langdurige conflicten bij ouders. Ouders, kinderen én medewerkers ervaren een meerwaarde in de ondersteuning en werkwijze van het RSTZ. Ook adviesbureau Andersson Elffers Felix (AEF) beoordeelt de interventie als kansrijk voor het versnellen van de transformatie van de jeugdhulp.

We delen graag onze geleerde lessen met jullie, zodat we nog meer schade bij kinderen kunnen voorkomen!

"Van een tornado, ruzie, oorlog naar complete rust."

ouder -

Zelf aan de slag in jouw gemeente? Hier zijn onze tips!

Formuleer een gezamenlijke visie met partners in de stad en blijf samen leren

We werken met partners vanuit onze gezamenlijke visie 'Gezonde relaties, beter voor Zwolle' (zie QR-code). Via leergemeenschappen verdiepen we onze gedeelde visie en vertalen deze naar de eigen werkpraktijk. Systemische scholing voor medewerkers is hierbij cruciaal.

Leg uit dat het gaat om het voorkomen van schade bij kinderen én laat vervolgens zien dat het ook echt werkt

Er zijn altijd mensen die zich afvragen of je je met relaties moet bemoeien. Leg uit dat het helpt om schade bij kinderen te voorkomen en de instroom in jeugdzorg te beperken. Zorg daarnaast voor goede monitoring, zodat je ook kunt laten zien dat het werkt. Als je wilt weten hoe wij dat doen, lees het onderzoeksrapport 'Werkwijze RSTZ' en bijbehorende oplegger. (zie QR-code op achterzijde)

Ontwerp vanuit de doelgroep en begin klein

Verdiep je in de leefwereld van ouders die je weet te bereiken, maar ook van ouders die je nog niet bereikt. En toets waar mogelijk de aannames over jouw ideeën bij de doelgroep. Zo kan je vooraf beter inschatten of een idee werkt.

Vaak stranden we in alles vooraf helemaal uitdenken of alles tegelijk willen doen. Begin klein. Ontdek wat werkt, wat beter kan en wat niet werkt. En ontwikkel door. Wees niet bang om iets uit te proberen, zo leer je.

Zorg dat afspraken op het juiste niveau worden gemaakt en goed vastliggen

Ontwerp vanuit de leefwereld, maar verbind met de systeemwereld. Denk onder andere aan je collega's van financiën, monitoring en communicatie. Stel daarbij steeds de vraag: hoe kunnen we aanbod creëren dat aansluit bij de doelgroep en wat is daarvoor nodig? Maak afspraken op het juiste niveau en leg deze goed vast. Zo voorkom je discussies in de toekomst.

"Doordat mijn moeder naar het spreekuur is gegaan, zijn mijn ouders daarna samen met iemand hiervan in gesprek gegaan. De spanning is nog niet helemaal weg, maar het is hierna wel rustiger voor mij in huis geworden."

kind -

Zorg dat de drempel om hulp te zoeken zo laag mogelijk is

Ouders ervaren over het algemeen veel schaamte als het gaat om hulp zoeken bij relatieproblemen. Zorg er dus voor dat de drempel om hulp te zoeken zo laag mogelijk is:

- wees online goed vindbaar
- vraag scholen en huisartsen ouders door te verwijzen
- wees goed bereikbaar
- zorg dat ouders meteen hun verhaal kunnen doen bij iemand met voldoende expertise, zo help je al escalatie voorkomen
- zorg dat ouders snel een afspraak kunnen maken, mogelijk met een persoon naar keuze

Een multidisciplinair team voor praktische en emotionele ondersteuning

In eerste instantie zoeken mensen vaak naar praktische antwoorden, voordat er ruimte is om aan de emotionele kant te werken. Zorg er dus voor dat je er praktische expertise bij haalt, zodat ouders niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Ons basisteam bestaat uit gezinsgerichte hulpverleners. Het team werkt nauw samen met een 'tweede schil' van professionals waaronder mediators, familierechtadvocaten, het juridisch loket, sociaal raadslieden, collega's van inkomensondersteuning en gedragswetenschappers.

Ook hebben we een inloopspreekuur voor praktische vragen en hebben we een checklist ontwikkeld voor wat je allemaal moet regelen als je uit elkaar gaat (zie QR-code op achterzijde).

Ouders en kinderen aan het woord

"Als er geen RSTZ was geweest, was het einde verhaal geweest voor onze relatie."

- ouder

"Mooi initiatief. Mensen in dit proces op het juiste spoor zetten, zoals bij mij is gebeurd, ga daar vooral mee door" - ouder

"Door het spreekuur is de bal gaan rollen. Ik hoefde niet te zoeken naar een mediator of advocaat. Het spreekuur was makkelijk en toegankelijk voor mij. Het is hierdoor geen vechtscheiding geworden en daar ben ik wel bang voor geweest. (...)

De boosheid kwam allemaal voort uit verdriet en dat heb ik gehad, heel veel verdriet. We hebben het als ouders goed gedaan, we hebben een vechtscheiding kunnen voorkomen en soms ligt dat heel dicht bij elkaar, net als lachen en huilen"- ouder

"Eerst had ik er wel heel erg last van en vond ik het lastig om te praten over mijn problemen. Toen ik met iemand van het RSTZ ging praten werd het wel steeds beter. Ja, daardoor ben ik me wel beter gaan voelen." - kind

Wil je goed systemisch werken? Hier zijn onze tips!

Verbreed het individuele vraagstuk en stel relaties centraal

Het RSTZ kijkt niet alleen naar het individu, maar ook naar de context en de onderlinge interactie binnen relaties. Breng dus de familierelaties én alle andere relaties die ertoe doen in beeld. Wij gebruiken daar een systemogram voor. Dit helpt om hun verhaal beter te begrijpen maar ook te snappen in welk patroon de partnerrelatie zit en welk effect die heeft op de ouder-kindrelatie(s). Door samen met ouders inzicht te krijgen in de onderlinge patronen en hoe ze die samen in stand houden, ontstaat ruimte voor iets nieuws.

Ouders die ruzie hebben of uit elkaar gaan hebben te maken met hevige emoties zoals rouw, boosheid, angst en teleurstelling. Ook ervaren ze veel stress. Dit heeft impact op het brein, het maakt nadenken en emotieregulatie lastiger. Goed om hier compassie voor te hebben en rekening mee te houden.

Formuleren van meerdere voorlopige hypothesen

Het is belangrijk om meerdere perspectieven te hebben op de situatie, zodat je niet te snel versmalt en in een voor de hand liggende oplossing schiet. Werk met meerdere voorlopige hypothesen die de situatie kunnen verklaren. Uiteraard worden de hypothesen losgelaten als het niet past bij hoe het gezin het zelf beleeft.

Maak gebruik van een brede vooranalyse om het probleem in kaart te brengen

Om snel tot de kern te komen, inzicht te krijgen in de vraag achter de vraag en toe te werken naar een goed plan werken wij met een brede analyse door middel van de Systemische Zwolse Vragenlijst (zie QR-code achterzijde).

Met behulp van deze vragenlijst zoomen we in op vijf thema's en wordt informatie opgehaald voor het opstellen van hypothesen:

Het vermogen om:

- problemen op individueel niveau te hanteren
- problemen als gevolg van de relatiedynamiek tussen ouders en in het gezin te hanteren
- zich te ontwikkelen naar een nieuwe levensfase
- evenwichtig juridische en financiële zaken te regelen
- adequate steun uit het netwerk te halen

Je kunt de Systemische Zwolse vragenlijst ook gebruiken om ouders te coachen op het ontwikkelen van veerkracht, het geven van psycho-educatie of het erbij halen van andere hulp.

Het RSTZ gebruikt ook de 'Escalatielader van Glasl' om het hulpverleningsproces te monitoren.

Gezamenlijk focus en doelen bepalen

Samen met het gezin bepaal je de focus en de doelen. Ook wordt de hulp gefaseerd aangeboden, zodat mensen eerst geholpen zijn met wat direct nodig is, waardoor er ruimte ontstaat om andere problemen aan te pakken. Ook wordt er met het gezin geëvalueerd.

Verder verdiepen in onze werkwijze?

**Lees het onderzoeksrapport 'Werkwijze RSTZ'
(zie QR-code)**

Wil je goed systemisch werken? Let op deze valkuilen!

Ingezogen raken in de strijd tussen ouders

Voor je het weet raak je als professional betrokken in de strijd tussen ouders. Houd focus op de belangen van het hele gezin en verleg de focus van het veroordelen van ouders (probleemgericht) naar het ontwikkelen van veerkracht (oplossingsgericht).

Ouderschap laten ondersneeuwen in de strijd

Ouders kunnen in een stressvolle en emotionele rollercoaster zitten en daarvoor het belang van hun kinderen uit het oog verliezen. Maar voor kinderen is het heel belangrijk te blijven focussen op goed ouderschap.

Onvoldoende kennis over systemisch werken

Systemisch werken doe je niet zomaar even. Medewerkers moeten dus goed opgeleid zijn. Daarnaast is het ook belangrijk om onder intervisie van een systeemtherapeut complexe casuïstiek te bespreken. Dat helpt niet alleen bij het verbreden van je blik in een specifieke casus, maar ook bij het verdiepen van de gezamenlijke kennis over systemisch werken.

Meer weten?

Staat de informatie die je zoekt er niet tussen?
Neem gerust contact met ons op!

 038 498 2100

 relatieenscheidingsteam@zvolle.nl

 zvolle.nl/relatiesenscheiden

RELATIE- EN
SCHEIDINGSTEAM
ZWOLLE

Werkplaatsen
Sociaal Domein

Zwolle